

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון קכ"ז

פרשת תצוה

תשפ"ד

תוכן העניינים

- של"ס תצוה תשפ"א
- קידושא רבא תצוה תשפ"ב
- של"ס תצוה תשפ"ב
- ליל ש"ק יתרו תשפ"ד
- מוצש"ק תצוה תשפ"ג/הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע

אוצרות אמשינאוו

1-605-313-6813

בארה"ק – 074-796-4020

ניתן לקבל הגליון

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הר"ר ישראל נתן בוים הי"ו

בארה"ק

ירושלים

אצל הר"ר זלמן לעווין הי"ו

ביתר

אצל הר"ר אברהם לאנדא הי"ו

בני ברק

אצל הר"ר שלמה לייב לאנדא הי"ו

בית שמש

אצל הר"ר שמחה בונם רוסט הי"ו

חיפה

אצל הר"ר ישראל ברודבקר הי"ו

יו"ל ע"י מכוון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

מזלא טבא וגדא יאה נשגר בזאת ברוב שבה ושיירה, שפתותינו יביעו קול צהלה ורנה, הנה קול ששון ושמחה נשמע ברננה, קול רנן וגיל באהלי צדיקים לרגל השמחה המפוארה, קדם כבוד

כ"ק אדמו"ר מאמשינאוו

בית שמש שליט"א

לרגל שמחת נישואי בנו

הרב בנימין שליט"א

יה"ר שיזכה לראות דורות ישרים ומבורכים, בהמשך שלשלת הקודש ובניין הדורות, לאורם של האבות, ונזכה במהרה לשמוח יחדיו בשמחת ירושלים בבניינה אכי"ר

לע"נ מרן הרה"ק רבי יצחק זי"ע

בן מרן הרה"ק רבי יוסף זי"ע

נלב"ע י"ט אדר תשנ"ג

לע"נ הרה"ח ר' שמואל משה ב"ר דוד אלברשטיין ז"ל

חותנו של מרן הרה"ק רבי מנחם זי"ע

נלב"ע י"ד אדר

הונצח ע"י נכדו הרב שמואל צבי זינגער שליט"א

הנאון רבי יוסף מייזער שליט"א

ראש ישיבת מאור התלמוד

לע"נ אמו האד"ח מרת חוה ב"ר יוסף ע"ה

נלב"ע י"ד אדר תשפ"ב

הרה"ח ר' שמואל ווייסבראד שליט"א – ב"ב

הרה"ח ר' ישראל שמעון בריקמאן שליט"א – ב"פ

לע"נ זקנים הרה"ח ר' יעקב דוד ווייסבראד ז"ל

בן הרה"ח ר' שמואל (שמעלקא) ז"ל – מזקני וחסידי אמשינאוו

ובעל מח"ס אהל יוסף לתולדות בית רבוה"ק

הרה"ח ר' שלום באב"ד שליט"א – ב"פ

לע"נ אביו הרה"ח ר' אשר אנטשיל ב"ר אבא ז"ל

נלב"ע ו' אדר א' תשפ"ד

הרה"ח ר' מנחם מענדל פיינציג שליט"א – מאנסי

לרגל שמחת הולדת הנכדה

סעודה שלישית

פרשת תצוה – שושן פורים תשפ"א לפ"ק

שמחה גדולה מזו, שהיה יוצא צדיק, ע"כ.

ונראה לומר פירושו, שהשמחה אינו מפני שנפטר מהעונש, אלא כפי שכ"ק אאזמו"ר זצללה"ה היה מרבה לחזור, שהנפש מושך לשמחה, והגוף לעצבות, ולכן בשעה שנתכפרו העוונות, מתגברת כח הנפש ואז מגיעה השמחה. וזהו השמחה של פורים, בבחינת משוש כל הארץ, ענין התגברות הנפש.

וראה בחסד לאברהם (מעין ב' נהר נ"ז) שמפורים ועד פסח בכל יום מתגבר

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. ובמדרש רבה (תצוה לו, א) הה"ד (ירמיה יא) זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך וכו'. שנמשלו בני ישראל לזיתים. ובהמשך המדרש מפרש פסוק זה על בית המקדש, זית רענן הה"ד (תהלים מח) יפה נוף משוש כל הארץ וכו' ונקרא משוש כל הארץ, שלא היה אחד מישראל מיצר כשהיה ביהמ"ק קיים, למה, שהיה אדם נכנס לשם מלא עונות, והיה מקריב קרבן ומתכפר לו, אין

ואולי אפשר להוסיף בדרך רמז, דאמרינן בגמרא (ברכות לה): רבא הוה שתי חמרי כל מעלי יומא דפסחא, כי היכי דנגרריה ללביה וניכול מצה טפי, טובא גריר, פורתא סעיד, ע"כ. ויש לומר ד'טובא גריר', הרמז בזה על פורים ששותים בו הרבה יין, וזה גורר את המצה.

ואכן כל סדר העבודה צריך להיות בשמחה, וכן אמר אזמו"ר זצלה"ה שהשו"ע אורח חיים, מתחיל עם שויתי ה' לנגדי תמיד, ומסיים עם טוב לב משתה תמיד, נעוץ סופו בתחילתו, כי רק ע"י טוב לב משתה תמיד דהיינו שמחה, מגיעים לשויתי ה' לנגדי תמיד. וחזר רבות בשם אביו הרה"ק רבי יוסף זי"ע, שהיה אומר על הרבה דברים דהעצה לכך הוא מדת השמחה, כי זה עוזר לכל.

והשמחה של פורים אף משפיע על כל השנה, דהרי אי' בסדר תפילת ערבית,

הנפש, לבטל כח היצר. וזל"ק, ובכל שנה ושנה שלשים יום קודם הפסח הש"י עושה להם לישראל משא פנים ברוב חסדיו, ומתחיל להוציא נפשותם מהיכלות הטומאה מעט מעט שיעור חלק אחד משלשים בכל לילה, באופן שבליל ביעור חמץ כל פושעי ישראל עומדים בפתח היכל החיצון וכו', עכ"ל"ק. וזה מביא את השמחה הראויה.

ואכן בשמחה של פורים מתחיל הכניסה לפסח, וכפי שכ"ק אאזמו"ר זצלה"ה אמר (אמ"ק פורים, קמ"ד) 'פורים הייבט מען אן לערנען הלכות פסח, כדי מען זאל אריין גיין אין פסח מיט א שמחה', ע"כ. כי יש שייכות בין פורים לפסח, וכן אמר בשם הרה"ק הרבי מלובלין זצוק"ל שאמר בלשון פוליש "יאקע פורים טאקע ליל שמורים" עכ"ל"ק, והיינו 'כמו' שעובדים בפורים 'כך' הוא הליל שמורים.

ולהרחיב הדברים, הנה בספה"ק קדושת לוי (קדושה ראשונה פורים) מביא לשון הגמ' (מגילה יא.) אימתי ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו (תהלים צח, ג), בימי מרדכי ואסתר. וקשה, למה דוקא אז בימי מרדכי ואסתר ראו וגו' את ישועת אלוקינו, והלא היה ניסים וישועות רבות במשך הדורות. אלא, דיש שני מיני ניסים. ניסים נגלים כקריעת ים סוף ויציאת מצרים שבהם נשתנו הטבעים. וניסים נסתרים, כמו בימי מרדכי ואסתר שלא היה שנוי הטבעים, רק הנס היה בתוך הטבע.

וכשהקדוש ברוך הוא משנה הטבעים אינו פלא כ"כ, כי מי שבראם יכול לשנותם, אבל אם עושה ניסים בתוך הטבע שאז מלכותו בהסתר, ואף על פי כן עושה פלאים, כמו בימי מרדכי ואסתר, הרי זה פלא גדול. ולכן גדל הנס כל כך בעיני ישראל עד שקבלו עליהם את התורה.

המכה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם. וחרות עולם, היינו שכל הגאולות הבאות עד עולם, הם נכללים כבר ביציאת מצרים, כי יש בכח יום הפסח להמשיך ישועות בכל זמן, והזמן של פסח גופא, תלוי בהכנה של יום הפורים, נמצא שהכל תלוי בפורים, ע"כ יש מצוה של שמחה יתרה, כדי להמשיך השמחה על כל ימות השנה.

*

כ"ק אזמו"ר רבי מנחם זצלה"ה אמר ששושן פורים הוא מגלה על פורים. וביאר את הענין, דהנה פורים היה מלובש בטבע ע"י ושתי ואסתר והסעודה וכדו', משא"כ הנס של שושן פורים דאז נתן אחשוורוש רשות להרוג כל כך הרבה גויים, זה בוודאי לא היה בדרך הטבע רק נס, וא"כ שושן פורים מגלה על פורים דגם פורים היה נס, עכל"ק.

עניני הטבע ומלכות אחשוורוש וכו' אינם טבע כלל, אלא חלק מהניסים והנפלאות שעשה ה' לנו ולאבותינו, ומעתה ידע כל אחד את כל תוקף מהלכי ה' המתגלים אף בתוך הטבע, שזהו הוא עיקר תוקף האמונה, לדעת את ה' בכל אשר נעשה תחת השמש.

ויהי"ר שנזכה לטהרת הנפש המביאה לידי שמחה, וימשיך שמחה יתרה למשך כל ימות השנה. ויתן ה' שיהא לנו שמחה וטהרה ברכה ושפע טוב, ושמחת עולם על ראשינו במהרה בימינו.

והנה ידוע שהדברים הטבעיים והגשמיים נקראים בשם 'ארץ', והדברים שהמה למעלה מהטבעיים נקראים בשם 'שמים' וכו'. וזה פירוש ראו כל אפסי 'ארץ' את ישועת אלוקינו. אפסי, הוא לשון התחזקות. וזה פירוש ראו כל אפסי ארץ, הטבעים כשהמה בחוזק ובתקפם, ראו ישועת ה', עכתוד"ק.

ובזה יתבאר דברי אזמו"ר מרן רבי מנחם זי"ע שרק אחר שהיה הנס שלא כדרך הטבע, בשושן פורים, התגלה ביתר שאת, ענינו המיוחד של פורים, שיכלו להתבונן איך שכל המהלך של

אמרים

כאן היה כבר אחר שנחתם למעלה, כדכתיב במדרש (אסתר רבה ז, יג) אמר לו,

עיקר הנס בפורים אינו ביטול גזירת הרשע, כי גזירה עבידא דבטלא, אלא

שהיה בו אור התורה אף שלא התנהג כראוי, הדבר אינו כן, ובאמת לא האיר בנפשו תורתו, כי הקליפה שלו היה מסתיר האור ממנו, אלא ר' מאיר שענינו היה אור, ידע להפריד בין הדבקים, ותוכו אכל וקליפתו זרק, על כן יכול ליהנות מהאור, שהיה נסתר אף מאחר עצמו.

ומלבד ענין 'צדיק', יש עוד ענין, שהוא 'ישרות הלב', דהיינו עד כמה האדם חי עם הקב"ה, ויודע שכל מה שקורה עימו הוא מאת ה'. וכדמצינו בחז"ל (ראה עין יעקב ברכות ס"ג) היינו דאמרי אינשי גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא, דאף שהיצר רע גובר בו ומכניס בו רוח שטות, בכל זאת עדיין האמונה תקועה בקרבו שהכל מהשם יתברך, וזה נקרא ישרי לב, המביא לידי שמחה.

וכל אחד יכול להיות גדול במידת צדיק, וקטן במידת ישר לב, או איפכא, ואינו סתירה, כי הם ב' מדריגות שונות, וענין

רועה נאמן, כבר נכתבה אגרת כלייה על ישראל, אמר לו משה אם בטיט היא חתומה, תפלתנו נשמעת וכו' עיי"ש. ובכל זאת התהפך הכל לטובה, וזהו ונהפוך הוא האמתי.

*

אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה. יש מדת 'צדיק' ומדת 'ישר לב', והם שני דברים נפרדים. ובגמ' (תענית טו.) אמר רב נחמן בר יצחק אף אני אומר, לא הכל לאורה, ולא הכל לשמחה, צדיקים לאורה וישרים לשמחה, עיי"ש. ומבאר הרה"ק ר' צדוק הכהן זי"ע (רסיסי לילה נג), צדיק הוא מי שהוא צדיק במעשיו ומקיים המצוות, ואז התורה מאיר את נפשו, אבל מי שאינו נזהר לשמור ולקיים את מצוות ה', אין התורה מאיר בקרבו.

ומה שמצינו שר' מאיר למד מ'אחר' שהיה רשע, שלכאורה מזה משמע

בדרכי ד', וזה היה עבודתו של רבה, ושמו רומז לבחינה זו. ושמו של ר' זירא הוא מלשון זעירא, המורה שעבד את ה' בדרך של ענווה ושפלות. ולכן כשסעדו יחדיו בסעודת פורים, שהמה ימי שמחה וגדלות, פעל רבה על רבי זירא שיאחזו כשיטתו לעבוד את ה' בבחי' גדלות, וזה הכוונה דשחטי' לר"ז, היינו שנטל ממנו הכח לאחזו בדרכו. ובזה הפרידו משורש נשמתו, ורק למחר, לאחר שעברו ימי הגדלות, ראה רבה והבין, שטוב לו יותר לר' זירא לאחזו במדריגה השייכת לו משורשו, לעבוד את ה' בהכנעה ועניויות, ולכן בעי עליה רחמי ואחי', כלומר שהחזירו לשורש נשמתו.

שמחת חודש אדר ושמחת פורים, קשור למידת השמחה של ישר לבב, עכתוד"ק. ומבואר שענין שמחת הפורים הוא לחיות עם הקב"ה.

ואולי משום כך, המצוה של לבסומי בפורים הוא עד דלא ידע, להורות לנו כי מידת ישר לבב אינו קשור לדרגת צדיק דוקא, וזה שייך לכל אחד ואחד מישראל, אף שאין לו שום השגה.

*

הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאסטרואוצא (יומא דהילולא י"ט אדר), מפרש מה דאי' בגמ' (מגילה ח:) קם רבה שחטי' לרבי זירא, דהנה יש דרך בעבודת השי"ת, לעבוד בבחי' גדלות, ע"ד ויגבה לנו

קידושא רבא

פרשת תצוה תשפ"ב לפ"ק

מקריבים זה עתה קרבנות אלו בבית
המקדש.

לאחר התפילה ניגש הרה"ק מקאליב
אל רבי משה לייב ושאלו היכן משיגים
כבשים כאלו... ענהו, אצל הרבי ר'
שמעלקא בניקלשבורג, ומאז התקרב ר'
אייזיק'ל להרבי ר' שמעלקא זי"ע.

*

ואתה תצוה וגו' להעלות נר תמיד.
ולכאורה רק בלילות הדליקו הנרות,
ולמה נקרא תמיד, ומבאר רש"י, שכל

את הכבש האחד תעשה בבקר ואת
הכבש השני תעשה בין הערבים.
הרה"ק ר' אייזיק'ל קאליבער זי"ע ראה
פעם את הרה"ק רבי משה לייב
סאסובער זי"ע קודם תפילת המנחה,
איך שהולך ואומר פסוקי הקרבנות
בהתלהבות אש, והיה אומר את הפסוק
'את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת
הכבש השני תעשה בין הערבים', וחוזר
על כך בתנועה מיוחדת, והרה"ק
מקאליב נתלהב ליבו עד מאד, כי
הרה"ק רמ"ל העלה אותו בכח תפילתו
כל כך, עד שהרגיש בנפשו כאילו

ויקבל על עצמו מהיום והלאה לשוב אל ה', ולעסוק בתורה ובתפילה, וה' הטוב יכפר עליו. טען הבחור והלא נאמר מפורש בתהילים, וחסאתי נגדי תמיד, ואיך יוכל לנהוג כן. הביא לו הרבי מדברי רש"י אלו, ש'תמיד' אין הכוונה ברציפות, אלא לעתים מזומנים בקביעות, ואז יהרהר בתשובה, אך כל שאר היום יתהלך בשמחה ויעבוד את ה' כי העיקר בתשובה הוא להתחזק מהיום והלאה.

לילה ולילה קרוי תמיד, כמו 'עולת תמיד' שאינה אלא מיום ליום וכו'.

ועובדא היתה בבחור אחד שהיה שרוי בעצבות, ולא הצליחו להוציאו מזה, ושלחו את הבחור אל הרבי מסאטמער זי"ע, וכאשר ניסה להוציא מפיו את המעיק לו, טען הבחור שנכשל כמה פעמים בדברים אסורים, וכואב לו מאד על כך, וזה גורם לו לנפילת המוחין, התחיל הרבי לעודדו שאל יפול ברוחו,

סעודה שלישית

פרשת תצוה תשפ"ב לפ"ק

רגיל אצלו, 'היימיש', אינו קוראו לו בשמו, אלא מדבר אליו בלשון 'אתה', וע"כ אמר 'ואתה' שהוא לשון ידידות.

ובדרך זו אף מצינו בבית יעקב (להרה"ק ר' יעקב אהרן אב"ד אלכסנדר) שביאר הכתובים בהקדם הקושיא למה נאמר כאן ואתה תצוה, ולא נכתב כדרך הרגיל במצוות התורה, וידבר ה' אל משה צו את בני ישראל. אך הענין הוא, כי בשאר פרשיות שבתורה ובכל המצוות אשר נצטוו ישראל ע"י משה, משה רבינו היה השליח למסור להם המצוה, אך בני ישראל בעצמם המה יעשו את המצווה עליהם בכחם ועוצם ידם, משא"כ כאן

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. בפרשה זו לא נזכר שמו של משה, ובזוה"ק (פנחס רמו.) אי' דמפני שאמר ואם אין מחני נא מספרך וגו'. לכן נגזר עליו שלא יכתב שמו בפרשה זו.

כ"ק אזמור"ר וצללה"ה ביאר בשם הרה"ק מווארקי זי"ע שהטעם שלא נזכר שמו של משה בפרשה, כיון שראה הקב"ה המסירות נפש הגדולה של משה למען כלל ישראל, כשאמר 'ואם אין מחני נא מספרך', אמר הקב"ה הרי אתה משלי. וסדר העולם הוא, כשאחד

חדש (ח"א טו.) שבג' גלויות הראשונות חזרו בזכות האבות הק' אברהם יצחק ויעקב, ומהגלות הרביעית יגאלו בזכותו של משה. היינו בזכות התורה שהוא כוחו של משה, כמ"ש זכרו תורת משה עבדי. ובלשונו הק' של האוה"ח, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה. ונרמז בכתוב, ואתה 'תצוה' את בני ישראל, 'תצוה' הוא לשון מלך המצווה על העם, כי הוא גואל אחרון, כי משיח הוא נשמת משה.

וכן מצינו בספה"ק **מאור ושמש** (חקת ד"ה אמנם) כי הג' גלויות בא קיצם בזכות האבות הק', וגלות הרביעי הוא גלות אדום, יתבטל בזכותו של משה רבינו, ומזה הטעם רצה משה לעבור דרך ארץ אדום, ונתקרב אליהם בבקשה גדולה, כי מגמתו היה להקל על כובד הגלות, עיי"ש. וכיון שעל משה רבינו להיות

בבנין המשכן היה הכל בכח קדושת משה והוא היה העיקר, והוא רק שמצווה את בני ישראל שיעזרו בידו לקיים את מצוות ה', ולכן נקרא על שמו ואתה תצווה, היינו שהוא יצווה על כל חכמי לב לעזור בידו. ומשה רבינו זכה בזה, שמלאכת המשכן יקרא על שמו, בשביל שמסר נפשו על בניו של הקב"ה, במה שאמר ואם אין מחני נא וגו'.

וזהו שנאמר בכל הסדרה, 'ואתה' תצוה, 'ואתה' תדבר אל כל חכמי לב, 'ושמת' את שתי האבנים, 'ועשית' שתי משבצות, 'ועשית' חושן משפט וכו', כל זה יורה דעיקר העושה היה משה רבינו.

וכן מצינו שפרשה זו מדברת במעלתו של משה רבינו **באור החיים** הק' שכתב שנרמז בפסוק זה שהגאולה העתידה, יהא בכוחו של משה, ע"ד מאמר הזוהר

המשכן, הכל בא על ידו. וכן ענין
הגאולה העתידה הוא בזכותו של משה.

הגואל האחרון, לכן בכח התורה אפשר
לבטל גלות זו.

כן יעזרנו ה' להביא גאולתינו ופדות
נפשינו במהרה ברחמים אמן.

וזהו ענין פרשת ואתה תצווה, שהוא
שבחו ומעלתו של משה, שכל ענין

ליל שבת קודש

פרשת יתרו תשפ"ד לפ"ק

יתקרבו אליה יותר מהסימן, ביום ד' וה' נצטוו במצוות פרישה, כמו שנאמר וקדשתם היום ומחר, לפי זה נמצא שמתן תורה היה צריך להיות ביום שישי, אלא הוסיף משה יום אחד מדעתו, ועשה ג' ימי פרישות, ועל כן חל מתן תורה ביום השבת, ולמד כן כיון שיום חמישי הוא לילה ויום, ויום רביעי חסירה שכן לא נשאר אלא היום, שהרי הגיע רק בבוקרו של יום רביעי, על כן דרש היום ומחר, כמו 'היום כמחר', שצריך שני ימים מלאים, ולכן זה כולל יום חמישי ושישי.

זכור את יום השבת לקדשו. מכאן נלמד המצות עשה של קידוש בשבת, ובפשטות המצוה הוא שיאמר בפיו מעלת היום, ולא די במחשבה. (ויש דעה דמקיימין המצוה אף בהרהור).

והנה בגמרא מסכת שבת (פז, א) לדעת ר' יוסי, ביום א' בשבוע הגיעו למדבר סיני ואז היה ראש חודש סיון, אך ביומא קמא לא אמר להם ולא מידי, משום חולשא דאורחא, ביום שני אמר להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, שזה ענין מתן תורה באופן כללי, ביום ג' ניתן מצות הגבלת ההר, שלא

הענין שהוסיף משה יום אחד מדעתו, כי משה רבינו רצה שנקבל את התורה דוקא ביום שבת קודש, שכן רצה שיהא 'לילו עימו' כלומר שחשש שמא בחשכת הלילה הרומז לאורך הגלות אשר בני ישראל שרויים בה, ח"ו לא יקיימו את התורה, על כן היה העצה שיקבלו בני ישראל את התורה ביום שבת קודש המרומם מכל הזמנים, ובכח קדושת השבת, ישמרו ויקיימו אותה לעולמי עולמים, וזה שדרש היום ומחר, שצריך 'שיהא לילה עימו', שגם בחשכת לילה יאיר אור התורה.

*

וישמע יתרו את כל אשר עשה אלקים וגו'. ופירש רש"י מה שמועה שמע ובא, כלומר מה גרם לו לבוא אל המדבר, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, היינו הנפלאות שעשה ה', והנה בהמשך הכתובים נאמר, ויספר משה לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על

והקשה הפני יהושע (שבת פו, ב) דלדעת רבי יוסי נמצא דבתחילה היה בדעת הקב"ה ליתן התורה ב'ערב שבת', וקשה הלוא למדנו בגזירה שוה שמתן תורה היה בשבת, דכתיב 'זכור' את יום השבת לקדשו, ובפסוק השני, ויאמר משה אל העם 'זכור' את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, מה להלן בעצומו של יום אף כאן בעצומו של יום עיי"ש, נמצא שמלכתחילה היה צריך התורה להינתן בעיצומו של יום השבת, ובפשטות רבי יוסי נמי אית ליה הגזירה שוה ד'זכור זכור'. ומתרץ דלפי מאי שחשב הקב"ה ליתן התורה בערב שבת, היה אכן נאמר 'שמור' את יום השבת, אך לאחר שהסכים הקב"ה לדעת משה ליתנה בשבת, נאמר 'זכור', והיינו דאמרינן בעלמא 'זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו', שכן נכנס ענינו של משה בתוך דברי הקב"ה.

ובספה"ק עבודת ישראל מבאר את

וכל האותות שעשה משה נעשו לפי הצורך לישראל באותו שעה, אך לא בכדי להביא ראיה על הנבואה עיי"ש. על כן אמר משה ליתרו, לא זו הדרך לעשות מהמופתים עיקר, והסביר לו שכל האותות והמופתים שנעשו, היו 'על אודות ישראל' רק מחמת הצטרכות ישראל בעת ההוא. וזהו שנאמר ברש"י, ויספר משה לחותנו, 'למשוך את לבו לקרבו לתורה', שרצה שיתקרב אל התורה, שזהו העיקר להיות דבוק בה' ובתורתו, וכל השאר טפלה הוא.

גם בספה"ק מאור ושמש (ד"ה יש) הקשה כזאת, למה סיפר משה לחותנו את אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים, אחר שכבר שמע כל זאת בביתו, ובשביל זה הרי בא לגייר עצמו, ולמה לו לחזור ולספר לו את שכבר שמע.

ומפרש דהנה עד י"ג שנה, נמצא האדם עם יצר הרע לבד, ובזמן הזה מתרגל באכילה שתיה ושינה, ונעשה שקוע

אודות ישראל, ופירש רש"י למשוך את לבו לקרבו לתורה, והנה לכאורה אמאי חזר וסיפר לו את כל הנעשה, הלוא כבר שמע כל זאת בביתו, וזה הרי היה הטעם שבגללו הלך אל המדבר להתקרב לבני ישראל, ולמה צריך עוד למשוך את לבו ולקרבו לתורה, הלא כבר נתקרב ובא, גם אומרו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים 'על אודות ישראל' נראה כמיותר, שהרי דבר פשוט הוא שהכל נעשה רק בעבור ששעבדו המצריים בבני ישראל.

ובספה"ק דברי ישראל פירש בדרך צחות, שמשה רבינו הבין שיתרו בא עד המדבר כיון ששמע את האותות והמופתים, כדברי רש"י מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. אך מופתים אינו טעם וסיבה נכונה להתקרב לה', וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות יסודי התורה ח, א) שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי,

ועל כן רצה להזהירו שידע להכין עצמו לדרך הארוכה, ובכוונה זו סיפר לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים וגו' היינו שמצד אחד סיפר לו אודות גודל הבהירות שהשיגו בני ישראל, אך מאידך גם סיפר לו 'את כל התלאה אשר מצאתם בדרך', היינו גם את הנפילות שהיה להם בדרך, כדי שיבין שגם הוא יפול מהדרגה שהופיע עליו, ועל כן יאזור כוחות מעתה, שבזמנים הנמוכים לא יפול ברוחו.

והעצה להתחזק הוא שיהיה בזכרונו תמיד הזמנים הטובים שבהם האיר לו ה', ועל ידי זה יזכור אהבת קדומים ולא יוכל ליפול לגמרי, וכן עשו בני ישראל ביציאת מצרים, שבכל עת נפילתם הזכירו עצמן גודל בהירות שהיה להם בשעת יציאת מצרים, ובוהו חזקו אמונתם בה'.

וכן מצינו בספה"ק מאור עינים על דברי הגמרא (שבת פח, א) אמר רבי אלעזר,

בדרכו של היצר הרע, ואחר כך בבואו ל"ג שנה כשנכנס בו היצר טוב, ורוצה להתחיל בעבודת ה', כבר קשה לו לפרוש מהם, ובכדי שהאדם יוכל להיכנס אל הקדושה, בתחילת תקופה זו, מקבל סיוע מן השמים וזוכה להארות גדולות, שעל ידי זה יוכל לעורר את לבו להיטיב דרכו, וכדאיתא בספר הרוקח שאין חוזק בחסידות כתחלתו, אבל אחר כך נסתם ממנו זאת ההארה, וצריך התאמצות רבה כדי לחזור לדרגות אלו שהיו לו בתחילה.

ועל כן כאשר ראה משה רבינו שיתרו בא בהתלהבות גדולה להתגייר, הבין שהאיר לו הקב"ה בהירות גדולה עד מאד, ולכן אינו מרגיש שום קושי, אך משה רבינו גם ידע שעל פי סדר הדברים, אין הארה זו אלא לזמן, ואחר כך כשהתלהבות תדעך יפול מן המדריוגות שהשיג, ואז יצטרך לחזק עצמו מאד.

הארץ כבודו' ויחשוב הלוא גם עתה חי אני, ומי זה הנותן לי חיות עכשיו כשאני נמצא בתוך הארציות, הלוא גם כאן 'ואתה מחיה את כולם', הרי לנו שבכל מקום שאתה פונה נמצא השי"ת.

וזהו שאמר הקב"ה, מי גילה רז זה לבני, כלומר 'מי' דהיינו כשחושבים 'מי הוא החיות שלהם' זה מגלה הרז לבני, לזכור את ה' בכל המצבים, וזהו ענין 'להקדים נעשה לנשמע'. ולכן הפליא השי"ת מה שהקדימו נעשה לנשמע, כיון שזה מורה שקבלו את התורה באמת, והשיגו איך להיות דבוק בהשי"ת בכל המצבים אף בעת נפלם ממדריגתם, ויש בזה חשיבות גדולה מאד.

וראה בשם משמואל (תרע"ה) שהשבת מסוגלת להגביה לב ישראל מן היצר המחליש את הדעת ומבלבל לב האדם שח"ו אין ה' רוצה בו, שאין הדבר כן, אלא תמיד רוצה ה' בעמו ישראל,

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן, מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו וכו', וצריך להבין איך שייך 'לעשות', קודם ששומעין 'מה לעשות'. וגם צריך ביאור מה הוא המעלה הגדולה שהקדימו נעשה לנשמע, עד שהקב"ה מתפאר ואומר מי גילה רז זה לבני וגו'.

והביאור הוא, שהאדם אינו יכול לעמוד תמיד על מדריגה אחת, כי החיות רצוא ושוב, לפעמים מרגיש חיות בעבודת ה', אולם אחר כך נופל ממדריגתו, והאדם צריך להתאמץ ולעלות ולבוא אל ה' גם במצב הזה, כי צריך להאמין שמלא כל הארץ כבודו, ואפילו במדריגה שהוא נמצא בה עכשיו, אלא שכאן נמצא השי"ת בדרך של הסתרה וצמצום. וההתחזקות בשעה כזו נקראת 'נעשה קודם לנשמע'. שכן עושה אף בשעה שאינו שומע כלום, ולזה כשניטל ממנו המוחין, יזכור ש'מלא כל

והנה זהו ממש תמצית מלאכת היצה"ר, שנוטל מן האדם ה'קוראזש' ובוזה הידים מתרשלים ואז נמצא במצב של 'עיר פרוצה אין חומה' ח"ו, ובדרך זה מצודתו פרושה על כל החיים, עכד"ק.

אגב, זה דרכם של הצדיקים שתמיד רוצים לשמוע את דבר ה' בכל מקום, ואכן פרשה זו של מתן תורה מתחיל בתיבת 'וישמע', ששמיעת האוזן הוא הפתח לתורה, וכדברי המדרש (ריש פרשת האזינו) האוזן לגוף כקינקל לכלים וכו', שכל אברי האדם מקבלים חיות על ידי האוזן כמו שנאמר 'שמעו ותחי נפשכם'. ולכן אף כשישמע מנכרי שידבר דבר ילמוד מזה איזה הנהגה בעבודת השם יתברך, כי לא לחנם נשמעו דיבורים אלו לאזניו. וכדברי רבי צדוק זי"ע בפר' בלק, שהרבי ר' זושא זי"ע הלך פעם אחת בדרך, ונסע לפניו נכרי עם עגלה מלאה שחת, הנקרא 'היי', ונתהפכה העגלה ונפל ארצה,

ובשבת זה מתגלה ביותר, כמו שאנו אומרים בקידוש לליל שבת, אשר קדשנו במצותיו 'ורצה בנו'. וכן השבת מביאה דעת באדם, כמו שנאמר לגבי שבת, 'לדעת כי אני ה' מקדישכם', שבכל עת השי"ת מקדש את עמו ישראל, וכשידע אדם שהקב"ה רוצה בו ובעבודתו, הרי זה מחזק ידים רפות ומאמץ ברכים כושלות.

ובאמת זהו עיקר החסרון באדם, כשאינו מכיר מעלת נפשו, שכן אילו הי' מאיר לנגד עיניו כמה השי"ת רוצה בו, לא הי' יכול לבוא לידי עבירה, אך חסר להאדם העוז והאומץ, ומביא השם משמואל, שפעם בשעה שחזר הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע ממסחרו בעיר דאנציג, שאלו רבו היהודי הקדוש זי"ע מה שמע איזה דבר חדש בהיותו בדאנציג, ענה ואמר ששמע מהסוחרים כך, 'אבידת ממון אינו כלום, ואבידת 'קוראזש' הוא אבידה בכלור', עכ"ד.

ולכן הנשמה יתירה נקראת 'כלה', שבכל שבת מרגישים חיות חדש, שכן בכל שבת מקבלין 'נשמתין חדתינ', ואינו אותה הנשמה יתירה של השבת שעברה, דאם כן לא היתה נקראת 'כלה', כי שם זה הוא רק בהתחלה בהתחדשות של שבעת ימי המשתה.

*

הרמב"ן בהקדמה לספר שמות, מביא ספר בראשית נקרא ספר היצירה, שמיירי בענין חידוש העולם ויצירת כל נוצר וכו', וספר שמות מיוחד לענין הגלות במצרים והגאולה ממנו, ולכאורה אם כן, היה צריך לסיים את ספר שמות בפרשת בשלח, שאז יצאו בני ישראל ממצרים, ומבאר הרמב"ן דהגלות אינו מסתיים ביציאה ממדינת מצרים גרידא, אלא הגלות ממשיך עד שובם אל מעלת אבותם, ולכן כשיצאו ממצרים אף על פי שיצאו מבית עבדים עדיין נחשבו בגלות, כי היו עדיין

וביקש הנכרי ממנו שיסייע לו להרים העגלה, השיב לו הרבי ר' זושא שאינו יכול, אמר לו הנכרי, 'אתה יכול אך אין אתה רוצה'. באותו שעה אמר לעצמו, 'זושא', שמע מה אומרים לך, ה' תתאה נפלה לארץ, [הרומז למלכות שמים בעולם] וביכלתך להרימה, אלא אינך רוצה'...

וראה בדברי **רבי צדוק זי"ע** (פרי צדיק יתרו י') שהשבת בכוחו לקרב את האדם לקדושתו יתברך, כי אחר שעברו על האדם ששת ימי המעשה בטירדת המלאכה והתרשלות מדברי תורה, בבוא יום המנוחה, מתעורר בו חשק חדש להתקרב להקדושה.

וכדברי **הבעל שם טוב זי"ע**, שהצדיקים משתוקקים להרגיש החשק שמרגישים רכי השנים הבאים פעם ראשון להתדבק לחסידות. והיינו, כי בהתחדשות הדבר הוא התעוררות החשק הגדול ואז הוא טועם המתקנות בעמקי הלב.

ובפרי צדיק (יתרו י"ב) כתב ששמע מרבו
 הרה"ק מאיזביצא זי"ע, מה שאמרו
 חז"ל אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד'
 אמות של הלכה בלבד והיינו שיש שם
 השראת השכינה, על זה אמר שאין
 המכוון דוקא על מי שלומד הלכה, אלא
 על מי שמקיים את ההלכה דהיינו אף
 כשהולך ברחוב ורואה דבר מכווער
 עוצם עיניו מראות ברע, זה נקרא ד'
 אמות של הלכה, ובנפש כזה שורה
 קדושתו יתברך שמו.

נבוכים במדבר, ורק כשבאו אל הר סיני
 וקבלו את התורה, ואח"כ עשו המשכן
 ושב הקדוש ברוך הוא והשרה שכינתו
 ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם, ואז
 נחשבו גאולים.

הרי לנו שענין הגלות איננה היציאה
 מהשטח ששמו מצרים, אלא בזה
 ששורה השכינה בישראל, והנה אמרו
 חז"ל (ברכות ה, א) מיום שחרב בית
 המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא
 בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה
 בלבד, ששם יש השראת השכינה.

אחר הברלה

פרשת תצוה תשפ"ג לפ"ק

השבוע (י"ח באדר) היארצייט של הרה"ק ר' העניך מאלכסנדר זי"ע, היה תלמידם של הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זי"ע, ואח"כ נסע לקאצק, אחר פטירת הרה"ק מקאצק נסע לחידושי הרי"ם ואח"כ נהג נשיאותו. ישנו גם מכתב המלצה מאא"ז הרה"ק רבי יעקב דוד זי"ע, בו ממליץ לקבלו לרבנות.

הרה"ק רבי העניך היה כהן, ופעם בעת פדיון הבן ביומא דהילולא של הרה"ק מקאצק, עשה סעודה גדולה, ונתן רשות להשתתף רק לחסידים שעוד הסתופפו בקאצק, ונשא דברים נפלאים אודות רבותיו, וכן בענין התקרבותו לפשיסחא וקאצק, וסיפר שלא נסע מיד לקאצק, אלא היה הפסק בינתיים של בערך חצי שנה, וניסה קודם לנסוע לפשיסחא, וראה שם את הרה"ק מווארקי, שעומד בהכנעה גדולה בפני הרבי ר' אברהם משה'לע, אך הוא לא ראה זאת בעין יפה, ושאל את הרה"ק מווארקי מפני מכניע עצמו כל כך, וענה לו הרבי מווארקי בחריפות, ונשאר בכתובים רשימה מהפדיון הבן שנכתב על ידי חסיד אחד שהיה בין המשתתפים בסעודה ההוא.

אחד הדברים שבולט באמרותיו המה ענוה ושפלות, וכך ביאר את הפסוק, מאין יבא עזרי, עזרי מעם ה'. כשהאדם יודע שאינו יכול להושיע את עצמו, דהיינו כשהוא בענווה ושפלות, מעתה עזרי מעם ה', בודאי יושיעו ה'.

וכן היה מספר בשם הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, שסיפר א ווערטל'דיגע מעשה, שפעם אחת היו צריכים להתווכח עם גלח רשע, כפי שהיה רגיל בתקופה ההוא, שהיו כופים את הרבנים להשתתף בוויכוח, ואם הפסידו יכלו לגזור ח"ו להגלות את בני ישראל מן העיר וכדומה.

היה גלח בעיירה אחת שקבע שצריך להתווכח עימו, ואם יפסידו יזרקו את היהודים מן העיר. רב העיר היה אובד עצות, וחיפש מי יוכל לעמוד לוויכוח, עם רשע זה שהיה מלומד גדול וחד לשון, חיל ורעדה היה מפני הוויכוח המתקרב ובא, ויהי היום והחייט של העיירה נכנס לרב והציע שהוא מוכן לילך לוויכוח, למרות שלא ידעו איך יעשה, כי בכל אופן לא היה כל עצה אחרת, הסכים הרב להליכתו.

בפתיחת הוויכוח בפני מאות גוים משולהבים, לגלג הכומר על שהביאו לפניו חייט פשוט, והעליב בו, והציע בזלזול שהחייט יכול לפתוח ולשאל את השאלה הראשונה, והיה מוסכם שהראשון שאינו יודע תשובה הפסיד הוויכוח, החייט פנה בשאלה לכומר, האם תוכל לומר לי התרגום של 'איני יודע', השיב לו הכומר: שאינו יודע... כל הגוים תיכף ומיד מחאו כפיים לחייט, שניצח את הכומר שהודה שאינו יודע... את הכומר היכו במקלות, והגזירה התבטלה, ובני ישראל נשמו לרווחה.

כאשר שאלו את החייט איך עלה בידו רעיון נפלא זה, השיב בתמימות, שאין כאן כל חכמה, אלא הוא לומד חומש רש"י עם 'עברי-טייטש', וראיתי שעל התיבות 'איני יודע' כותב העברי טייטש שאינו יודע, נשאתי קל וחומר, אם הוא העברי טייטש הקדוש אינו יודע, איך הערל הטמא הזה ידע?!... ממעשה זה לימד הרבי מלובלין, שלפעמים התמים שאינו יודע, מגיע הרבה יותר רחוק מכל הפקחים והחכמים.

עוד סיפר הרה"ק ר' העניך זי"ע, כשהיה נער צעיר למד אצל מלמד זקן, לימים חלה ונטה למות, כשהגיעה שעת הגסיסה התאספו ובאו אליו אנשי חברה קדישא ואמרו לו לעשות תשובה, ענה להם המלמד: **נישט קיין תשובה, איז אויך א תשובה...** כלומר, שגם אחד שאינו יודע להשיב, ואומר איני יודע, גם זה סוג של תשובה. כמו כן, מי שמודה שאינו יודע איך לעשות תשובה מרוב חטאיו גם זה מדרכי התשובה. ובזה ביאר מה ששנינו לדעה אחת, שיום הכיפורים מכפר לשבים 'ולשאינם שבים'. היינו אף לאלה שמרגישים שאין להם פתחון פה להתחיל בתשובה.

הרה"ק רבי יעקב מראדזימין שלח פעם לקרוא לו בגלל איזה ענין, והזהירו שאם לא יבא אליו וועט ער עם פארווארפען פון אלע מדריגות, [יפעול להפילו ממעלתו, עד שיפסיד כל ה'מדריגות!], השיב לו רבי העניך, **אותי אי אפשר להשליך, כי לכל מקום שתרצה להשליכנו, שם אני כבר נמצא...** והוא כמו מי שנמצא על סולם אפשר להשליכו, אך מי שנמצא על הריצפה אין יכול ליפול. כי לענו ושפל ברך אי אפשר לעשות כלום.

פעם הגיע אליו נכדו לקבל הדרכה קודם הבר מצוה, על כן נתן לו הדרכה בדרך מליצה, ושאל אותו: היודע אתה כמה היא הגימטריא של תיבת 'בראשית'? ענה הנכד: תשע מאות ושלוש עשרה. אמר לו זקנו: תוציא את השי"ן ואח"כ תעשה שוב חשבון, ענה תרי"ג, ואז איחל לו שיזכה לתרי"ג מצוות, הקשה הנכד וכי אם אין תואם הגימטריא אפשר להוציא אותיות, **אם כן מכל תיבה אפשר לעשות גימטריא?**

ענה לו זקנו הרה"ק רבי העניך, נאמר בתפילות ימים נוראים, 'לברית הבט ואל תפן ליצר', יצ"ר גימטריא ג' מאות שהוא שי"ן, ואז נשאר בתיבת בראשית אותיות 'ברית' [וכן א']. על כן דע לך, **מלכתחילה מקבל כל אחד כמנין בראשית היינו תרי"ג מצוות עם יצ"ר, אך אם יוריד השי"ן דהיינו שינצח את היצר, אזי ישאר עם התרי"ג מצוות.** וזה מרומז בתפילה 'לברית הבט ואל תפן ליצר'.

יש משל ידוע ממנו, שהיה בן כפר שעשה סעודה גדולה לבני העיר, בעת שגמר בנו ללמוד לקרוא את הא' ב' עם נקודות, ובתוך המסיבה בחנו בפני קהל ועדה, קמץ אלף וכו', ושאלו איזה ניקוד יש מתחת לכל אות והשיב כהוגן, אך כשהגיע לאות ה"א סירב הקטן לומר מה יש מתחתיו, וכמה ששידלו לומר עדיין עמד בסירובו, עד שאביו לקח מקל בידו ושאלו, מה יש מתחת לה"א? כאשר ראה כי כלתה איליו הרעה, השיב הילד: **"חשבת י שאינך רוצה שאגלה, אך תחת הה"א נמצא הכבש שגנבת..."** (בלשון יודיש 'היי' הכוונה לתבן).

וביאררו חסידים שה"א אחרונה רומז להתגלות השכינה בעולם, ומאיזה טעם אינו מתגלה כהוגן, **כי יש כבש גנוב, היינו פגמים וקלקולים.**

ובדרך זה ביאר ר' העניך את הכתוב בפרשת הקללות, תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה. ותמהו כל המפרשים, מהו החומר הגדול בזה שהיה חסר שמחה, הלוא קיים את המצוות, אלא החסרון הוא, מה מונח מתחת לזה שאינו יכול לעבוד בשמחה, בוודאי ישנו כאן כבש גנוב איזה פגמים, שמפני זה אינו יכול לעבוד את ה' בשמחה, וזהו הטענה עליו.

יהי רצון שנזכה לאור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, שמחה ונחת והרחבת הדעת דורות ישרים מבורכים בלב שמח, א גוטע וואך, א פרייליכע וואך, א לעכטיגע וואך.

מזלא טבא וגדא יאה

נשגב בואת לידידנו היקר, פאר המעלות והמדות, עוסק בחוקי חורב ומחבב את המצוות, נעים הליכות, אהוב למעלה ונחמד למטה, מאיר פנים לכל אדם, מוכתר במעלות ובמדות טובות, חכו ממתקים וכולו מחמדים

ה"ה החתן **אריה (לייב) רובין** שיחי'

בן ידידנו הנכבד, הוגה בתורה בין כותלי בית מדרשינו

הרה"ח ר' **פנחס רובין שלימ"א**

לרגל שמחת אפריון בשעמומ"צ

עב"ג הכלה תחי', גזע קודש מחצבתה מבית ווארקי פשיסחא וקאצק

יה"ר שיעלה היווג יפה לתפארת המשפחה, דורות ישרים ומבורכים

הכ"ד המברכים

בני החבורה בירושלים עיה"ק

צדקת יצחק

קופת החסד

צדקת
יצחק

קמחא דפסחא | עזר לילדות

מתנות לאביזנים | צרכי יום

ערב שבת מברכין שבט תשפ"ד לפ"ק

בעוהשי"ת

כָּל דְּעָרִידְ יִיתִי וַיִּפְסַח

לאנשי שלומינו וידידנו היקרים הי"ו

בימים אלו אנו יושבים על הרשימות

בהכנה לקראת חג הפסח

לחלוקת קמחא דפסחא וצרכי יום טוב

נבקש להביא לידיעת הגבאים

על כל אחד הזקוק לתמיכה לקראת החגים

או לשלוח לאימעיל:

info@tzidkasyitzchok.org

כדי שנוכל להתארגן כראוי

בברכה הגבאים

בארא פארק: הר"ר משה ערליך, הר"ר נפתלי ערליך

מאנסי: הר"ר חיים רוזמאן לעיקוואד: הר"ר העשי פאללמאן

בארה"ק: הר"ר זלמן לעווין